

luonnos 27.2.2024

MAA- JA METSÄTALOUSHMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
27.2.2024

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS ERÄIDEN MAATALOUDEN PINTA- ALAPERUSTEISTEN TUKIEN MYÖNTÄMISEN YLEISISTÄ EDELLYTYKSISTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista ja osittain rahoittamista maaseudun kehittämiseen liittyvistä korvauksista säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Suorien tukien ja maaseudun kehittämiseen liittyvien korvausten järjestelmät jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Suorat tuet ja maaseudun kehittämisen korvaukset ovat osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Euroopan unionin kokonaan rahoittamiin tuotannosta irrotettuihin suoriin tukiin kuuluvat suunnitelma-asetuksen 16 artiklan mukaan perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki sekä ilmasto- ja ympäristö- ja eläinten hyvinvointia koskevat järjestelmät (ekojärjestelmätuki). Maaseudun kehittämisen korvauksiin kuuluvat muun muassa ympäristökorvaus, luonnonhaittakorvaus ja luonnonmukaisen tuotannon korvaus. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022).

Kansallisesti suorista tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Lain 5 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maataloustuotteiden tuottamisesta, maatalousmaasta ja sen säilyttämisestä, maatalousmaan käyttämisestä muuhun kuin maataloustoimintaan, maatalousmaata olevista pelloista ja pysyvistä kasveista, maatalousmaalla olevista maisemapiirteistä, perus- ja kasvulohkojen määrittelystä, yhdistämisestä ja vähimmäiskoosta. Lain 6 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukikelpoisen alan tarkemmista edellytyksistä, tukikelvottomista aloista ja niiden todentamisesta.

Maaseudun kehittämisen korvauksista säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 4 §:n 6 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maatalousmaasta ja sen käytöstä muuhun kuin maataloustoimintaan ja poistamisesta maatalouskäytöstä sekä perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja vähimmäiskoosta. Lain 5 §:n 8 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa ympäristökorvauksen myöntämisen tarkemmista edellytyksistä ja korvauskelpoisesta alasta.

Lain 6 §:n 5 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin luonnonmukaisen tuotannon korvauksen myöntämisen edellytyksistä ja korvauskelpoisesta alasta. Lain 8 §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin luonnonhaittakorvauksen myöntämisen edellytyksistä ja korvauskelpoisesta alasta.

Kokonaan kansallisesti rahoitetuista pinta-alaperusteisista tuista säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001). Lain 9 §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa maatalousmaan tarkemmasta määritelmästä, perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta, hallinta-ajasta, paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisesta viljelytavasta sekä kesannon ja muun viljelemättömän pellon hoitovaatimuksista. Lain 10 §:n 6 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa muista kotieläintalouden tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Lain 10 e §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen määräytymisen ja myöntämisen perusteista.

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 5 §:n 2 momentin ja 6 §:n 2 momentin, eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n 6 momentin, 5 §:n 8 momentin, 6 §:n 5 momentin ja 8 §:n 3 momentin sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 9 §:n 3 momentin, 10 §:n 6 momentin ja 10 e §:n 3 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä (77/2023).

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta ja Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Niiton määräaika muutettaisiin siten, että niittopäivä, jolloin kasvustot viimeistään tulisi niittää, ehdotetaan siirrettäväksi elokuun 31 päivästä 15 päivään syyskuuta. Hampppua sisältävät seoskasvustot eivät oikeuttaisi tukeen. Lisäksi asetuksella säädettäisiin tarkemmin korvauskelpoisesta alasta. Ala menettäisi korvauskelpoisuutensa, jos maankäyttölajiltaan luonnonlaidunta tai -niittyä olevan alan, joka on korvauskelpoista ainoastaan luonnonhaittakorvauksessa, maankäyttölaji muuttuu pelloksi. Lisäksi asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin peruslohkon hyväksymisestä korvauskelpoiseksi. Maankäyttölajiltaan peltoa oleville korvauskelvottomille peruslohkoille voitaisiin myöntää korvauskelpoisuus tietyillä ehdoilla valtion talousarvion määrärahatilanne huomioon ottaen.

4. Pykäläkohtaiset perustelut

6 § 3 mom.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että heinä- ja muiden nurmirehukasvustojen sato olisi korjattava tai kasvusto olisi niitettävä tai uudistettava viimeistään 15 päivänä syyskuuta. Rehunurmien osalta on tarpeen säätää päivämäärä, jolloin nurmet on viimeistään niitettävä, ellei niistä korjata satoa. Tämä on tärkeätä pinta-alamonitoroinnin vuoksi, jossa todetaan lohkolla tapahtunut maataloustoiminta. Viimeinen niittopäivä ehdotetaan siirrettäväksi elokuun 31 päivästä 15 päivään syyskuuta. Tämä antaisi viljelijöille toimintaan enemmän joustoa, ja mahdollisuuden tarvittaessa korjatakin nurmirehu joustavammin. Tukien pinta-alamonitoroinnista ensimmäisenä käyttövuotena saatujen kokemusten perusteella viimeinen velvoittava niittopäivä on mahdollista siirtää edellä mainitulla tavalla ilman, että tukien maksuun johtava toimeenpanoprosessi vaarantuu.

7 § 1 mom.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että niiton määräaika muutettaisiin vastaavalla tavalla kuin 6 §:n 3 momentissa. Kesannot ja sellaiset luonnonlaitumet ja -niityt, jotka eivät sisälly ympäristösopimuksiin, olisi säilytettävä avoimena laiduntamalla tai niittämällä alat vuosittain viimeistään 15 päivänä syyskuuta. Muut kuin maataloustuotteiden tuottamiseen käytettävät peltoalat ja pysyvän nurmen alat olisi niitettävä vuosittain viimeistään 15 päivänä syyskuuta, jos niillä on kasvustoa. Päivämäärän siirto on perusteltua velvoittavien päivämäärien yhdenmukaistuksen vuoksi. Myöhäisempi päivämäärä tukee myös luonnon monimuotoisuuden suojelua. Lisäksi 1 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin laiduntamisen osalta.

10 §

Pykälässä säädettäisiin tarkemmin pysyvää nurmea olevista suojakaistoista. Suojakaistaan, joka on pysyvää nurmea, sovellettaisiin, mitä 10 §:ssä säädetään pysyvästä nurmesta. Pykälän säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:ssä tarkoitettuun suojakaistaan. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

12 §

Pykälää muutettaisiin siten, että siinä otettaisiin huomioon myös hampua sisältävät seoskasvustot. Tällaiset kasvustot eivät oikeuttaisi tukeen, koska hampun tukikelpoisuutta ja sen valvontaa koskee erityinen sääntely. Hampun viljely edellyttää seurantaa, jonka toteuttaminen seoskasvustoissa ei olisi mahdollista ilman huomattavia lisäkustannuksia. Hampun seoskasvustoa ei pystytä todentamaan pinta-alamonitoroinnilla. Hampun tuotannon valvottavuuden varmistamiseksi olisi siten tarpeen kieltää hampun käyttö seoskasvustoissa. Yhdelle kasvulohkolle voisi kylvää vain yhtä tukikelpoista hampulajiketta.

13 § 2 mom.

Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että tukikelpoiseen alaan laskettaisiin mukaan myös koeviljely- tai tutkimustoimintaan käytettävien kenttäkoeruutujen tarpeelliset hoitokäytävät.

14 § 2 mom.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että ala menettäisi korvauskelpoisuutensa, jos maankäyttölajiltaan luonnonlaidunta tai -niittyä olevan alan, joka on korvauskelpoista ainoastaan luonnonhaittakorvauksessa, maankäyttölaji muuttuu pelloksi.

16 a §

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 a §, jossa säädettäisiin peruslohkon hyväksymisestä korvauskelpoiseksi. Maankäyttölajiltaan peltoa oleva korvauskelvoton peruslohko, joka on ilmoitettu hyväksymistä edeltävänä vuonna tukihakemuksessa, voitaisiin hyväksyä korvauskelpoiseksi valtion talousarvion määrärahatilanne huomioon ottaen. Määrärahatilanne vaikuttaisi siten mahdollisuuteen hyväksyä aikaisemmin korvauskelvottomia aloja korvauskelpoisiksi. Ruokavirasto hyväksyisi korvauskelvottomat peruslohkot korvauskelpoisiksi viljelyvuosien lukumäärän mukaan siten, että korvauskelpoisiksi hyväksytään ensin peruslohkot, jotka ovat olleet viljelyksessä pisimpään ilman korvauskelpoisuutta. Peruslohko hyväksytään korvauskelpoiseksi kunkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella käytettävissä olevan korvauskelpoisuuskiintiön mukaan. Vuosittain määritettäisiin, kuinka paljon korvauskelpoinen ala koko maan tasolla on vähentynyt. Tästä vähennettäisiin 15, 16 ja 18 §:ssä tarkoitetut alat. Loppuosa muodostaisi tuenhakijoille jaettavissa olevan korvauskelpoisuuskiintiön. Ruokavirasto valitsisi vuosittain ne peruslohkot, jotka voitaisiin hyväksyä korvauskelpoisiksi kyseisen vuoden kiintiön puitteissa.

24 § 2 mom.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että jos peruslohkoon kuuluvassa ojassa on yli 1,5 metrin korkuista pensaikkoa tai puita, nämä alueet olisi vähennettävä peruslohkon alasta. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä.

5. Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei arvioida olevan suoria vaikutuksia valtion talousarvioon. Asetusehdotukseen sisältyy säännösehdotus (16 a §), joilla voi olla määräraha-vaikutuksia, jotka konkretisoituvat erikseen annettavan valtioneuvoston asetuksen kautta. Rahoituskaudella 2023-2027 annetaan vuosittain valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta. Asetuksella säädettäisiin vuosittain muun muassa aikaisemmin korvauskelvottoman peltoalan mahdollisesta hyväksymisestä korvauskelpoiseksi edellä mainituissa tukijärjestelmissä. Valtioneuvoston asetuksen antamisen yhteydessä otetaan huomioon korvauksiin vuosittain käytettävissä oleva valtion talousarvion määräraha.

6. Lausuntopalaute

7. Laintarkastus

8. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan x.x.2024.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta